

Bölüm 6

CUMHURİYETİN 100. YILINDA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM

H. Serkan AKILLI¹

Giriş

Bu bölümün amacı Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümünü sade ve anlaşılabilir bir kurgu içinde değerlendirmektir. Bilgi toplumuna dönüşüm, hem Cumhuriyetin temellerinde yer alan çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak ideali hem de günümüz küresel rekabet koşullarına uyum sağlamak adına kritik öneme sahip bir süreci ifade etmektedir. Bu dönüşüm sürecinin Türkiye için önemini belki de en net biçimiyle ifade eden metin Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Kalkınma Planında yer alan aşağıdaki paragraftır:

Bilgi toplumuna dönüşümün sağlanarak [vurgu eklenmiştir] dünya hasılasından daha yüksek oranda pay alınması, toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi, bilim ve uygarlığa katkı ile bölgesel ve küresel düzeylerdeki kararlarda etkin söz sahipliği uzun dönemli gelişme stratejimizin nesnel amaçlarını oluşturmaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2000, s. 21).

Bu metne göre, Cumhuriyetin 100. Yılı için öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesinde bilgi toplumuna dönüşüm açıkça bir ön koşul olarak değerlendirilmiştir. Uzun vadeli stratejinin bir uzantısı olarak Dokuzuncu

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, sakilli@nny.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-5013-0047

zaman dikkat edilmeli, bu dönüşümün merkezinde nihayetinde bireylerin olduğu unutulmamalıdır. Toplumsal hayatın farklı alanlarında bilgi ve iletişim teknolojilerinin vatandaşlar tarafından kullanımının yıllar içinde yaygınlaştığı, elektronik ortamda sunulan kamusal hizmetlere erişim ve kullanım oranlarının da yükseldiği görülmektedir. İnternet erişiminin yaygınlaşması ve genç bir nüfusa sahip olunması, bilgi toplumuna dönüşümü olumlu yönde etkileyen dinamikler olarak değerlendirilmelidir. Ancak bilgi toplumuna dönüşümün yalnızca erişimle sınırlı olmadığını, toplumun geneline yayılmış yetkinliklerin geliştirilmesi gerektiği de gözden kaçmamalıdır. Yönetmel, kurumsal ve yasal düzenlemeler bağlamında gelinmiş olunan yüksek seviye korunurken, dönüşüm politikalarının açık bir vizyon ve toplumun genelini kapsayan bütüncül bir çerçeve içinde ele alınması ihtiyacı bulunmaktadır. Bu amaçla 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı sonrasında bu bütüncül bakış açısına dayanan temel bir politika metninin hazırlanması ve eylem planlarında yer alan politikaların somut göstergelerle yıllar içinde tutarlı bir şekilde izlenebileceği bir sistemin oluşturulması önerilebilir.

Kaynaklar

- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2011). *12 Haziran 2011 Genel Seçimleri Seçim Beyannameesi*. <https://www.akparti.org.tr/media/iesaeuoj/12-haziran-2011-genel-secimleri-secim-beyannameesi.pdf>
- Bensghir, T. K. (2002). Türkiye’de Yönetim Bilişim Sistemleri Disiplininin Gelişimi Üzerine Düşünceler. *Amme İdaresi Dergisi*, 35(1), 77–103.
- Capgemini, Sogeti, IDC, & Politecnico di Milano. (2022). *eGovernment Benchmark 2022*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2759/721646>
- Çukurçayır, M. A., & Çelebi, E. (2010). Bilgi Toplumu Ve E-Devletleşme Sürecinde Türkiye. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 59–82.
- Dalgıç Tetikol, D. E., Köksal, E., & Güloğlu, B. (2023). Is It Possible for Turkey to Be An Information Society? *TURKISH LIBRARIANSHIP*, 7(1), 65–83.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2000). *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Planı-2001-2005.pdf
- Duff, A. S. (2000). *Information Society Studies* (1st editio). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315812250>
- European Commission. (1993). Growth, competitiveness, employment - The challenges and ways forward into the 21st century (white paper). İçinde *Bulleting of the European Communities (Special Supplement 6/93)* (Sayı 12). http://europa.eu/documentati-on/official-docs/white-papers/pdf/growth_wp_com_93_700_parts_a_b.pdf
- European Commission. (1995). *Europe and the Global Information Society – Recommendations to the European Council – Conference G7 - Raport BANGEMANN*. Publications Office. <https://op.europa.eu/s/yZrP>

- European Commission. (2000). *eEurope 2002 An Information Society for All Action Plan*. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2000:0330:-FIN:EN:PDF>
- European Commission. (2001). *eEurope+ 2003. A co-operative effort to implement the Information Society in Europe. Action Plan prepared by the Candidate Countries with the assistance of the European Commission. June*. http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/2002/action_plan/eeurope_2003.pdf
- European Commission. (2005). *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee of the Regions: i2010 - A European Information Society for growth and employment*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0229>
- European Commission. (2011). *An Agenda for new skills and jobs : a European contribution towards full employment: communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions*. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/28479>
- European Commission. (2015). *Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A Digital Single Market Strategy for Europe*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192>
- European Commission. (2020). *Shaping Europe's digital future (COM/2020/67 final)*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52020DC0067>
- European Commission. (2021). *Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: 2030 Digital Compass: the European Way For The Digital Decade*. https://commission.europa.eu/system/files/2023-01/cellar_12e-835e2-81af-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02_DOC_1.pdf
- European Commission. (2023a). *Europe's Digital Decade*. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade#tab_4
- European Commission. (2023b). *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>
- Eurostat. (2023). *Database Digital Economy and Society - Eurostat*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/database>
- Feijóo, C., Gómez-Barroso, J. L., & Karnitis, E. (2007). More than twenty years of European policy for the development of the information society. *Netcom*, 21(21-1/2), 09–24. <https://doi.org/10.4000/netcom.2389>
- Kaynak, M. S. (2013a). The Potentials and Pitfalls of the Information Society Project in Turkey. İçinde *Digital Literacy* (ss. 833–851). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-1852-7.ch043>
- Kaynak, M. S. (2013b). The Potentials and Pitfalls of the Information Society Project in Turkey. İçinde *Digital Literacy* (ss. 833–851). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-1852-7.ch043>
- OECD. (2023a). *Going Digital Toolkit:Türkiye*. <https://goingdigital.oecd.org/countries/tur>
- OECD. (2023b). *OECD Science, Technology and Innovation Scoreboard*. <https://www.oecd.org/science/scoreboard.htm#explore>
- OECD. (2023c). *Digital Government Review of Türkiye*. OECD. <https://doi.org/10.1787/3958d102-en>

- Redecker, C. (2017). European framework for the digital competence of educators: Dig-CompEdu. İçinde *Joint Research Centre (JRC) Science for Policy report*. <https://doi.org/10.2760/159770>
- Sadioğlu, U., & Yıldız, M. (2007). Kamu Yönetimi ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri: Bir Bibliyografik Analiz. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(2), 323–365.
- T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı. (2022). *2022 Yılı E-Ticaret Bülteni*. [https://www.eticaret.gov.tr/dnnqthgzvawtdxraybsaacxtymawm/content/FileManager/Dosyalar/2022 yılı E-Ticaret Bülteni v2.pdf](https://www.eticaret.gov.tr/dnnqthgzvawtdxraybsaacxtymawm/content/FileManager/Dosyalar/2022%20yılı%20E-Ticaret%20Bülteni%20v2.pdf)
- Topak, Ö. E. (2013). Governing Turkey's information society. *Current Sociology*, 61(5–6), 565–583. <https://doi.org/10.1177/0011392113486633>
- TÜBİSAD. (2023). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü Pazar Verileri Raporları*. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü Pazar Verileri Raporları. <https://www.tubisad.org.tr/>
- Türk Dil Kurumu. (2023). *Güncel Türkçe Sözlük*. Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/>
- UN. (2023). *UN E-Government Country Reports*. Turkey. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/176-Trkiye>
- Vuorikari, R., Kluzer, S., & Punie, Y. (2022). *DigComp 2.2. The Digital Competence Framework for Citizens. With new examples of knowledge, skills and attitudes*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/490274>
- Webster, F. (2006). Theories of the Information Society. İçinde *Angewandte Chemie International Edition*, 6(11), 951–952. (Third edit, C. 3, Sayı 1). Routledge.
- WIPO. (2023). *WIPO IP Statistics Data Center*. <https://www3.wipo.int/ipstats/key-search/indicator>
- Yıldız, M. (2007). Uluslararası Kuruluşların Türkiye'nin E-Devlet Siyasetlerine Etkisi. *Amme İdaresi Dergisi*, 40(2), 39–55.
- Yıldız, M. (2010). Digital Divide in Turkey. İçinde *Handbook of Research on Overcoming Digital Divides* (ss. 75–89). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-60566-699-0.ch005>